

Proč román Bílá voda oslovil českou společnost? Výzkumnice z FSV UK zkoumají, jak vzpomínáme na perzekuci řeholnic

24.9.2026 - Kristýna Springorum | Fakulta sociálních věd UK

Perzekuce ženských řeholních řádů za komunismu zůstává v české kolektivní paměti spíše na okraji. Změnit to pomohl mimo jiné román Bílá voda spisovatelky Kateřiny Tučkové. O tom, proč kniha v Česku uspěla a jak se u nás na pronásledování řeholnic vzpomíná, mluvily v podcastu De Facto sociální antropoložka Barbora Spalová z Institutu sociologických studií FSV UK a absolventky fakulty Markéta Nejedlá a Alexandra Lebriez. Společně se tomuto tématu věnovaly ve výzkumu, jehož výsledky vycházejí v knize Towards Postsecular Memory Studies.

Absolventka Institutu sociologických studií Markéta Nejedlá se v projektu zaměřila na učebnice pro základní a střední školy. *„Hledala jsem, kde jsou zmínky o perzekuci a vůbec o tématu náboženství za komunismu. A moc jich tam nebylo. Často to bylo redukováno na jeden příběh, na Josefa Toufara nebo na něco snadno uchopitelného. A o ženách tam nebyly prakticky zmínky vůbec,“* popisuje svůj podíl ve výzkumu.

Podle výzkumnice Barbory Spalové stojí za úspěchem Bílé vody mimo jiné propojení tématu tajné církve, ženské zkušenosti a zázračnosti. Román zároveň otevřel téma lidem, kteří by se k odborným historickým publikacím pravděpodobně nedostali. *„Byla jsem samozřejmě nadšená, že kniha vyšla a podnítila spoustu otázek,“* říká Spalová.

Alexandra Lebriez, absolventka cizojazyčného programu na FSV UK Social Sciences, se věnovala mediálnímu obrazu církví a jejich perzekuce. Také v médiích podle ní zkušenost ženských řeholních řádů dlouho ustupovala do pozadí. *„Akce K i akce Ř byly jenom zmiňovány a nějaký specifický pohled na ženství, na to, že ženské řády měly velmi specifickou zkušenost, tam úplně vymizel,“* vysvětluje.

Výzkum byl zároveň příležitostí zapojit do vědecké práce studující už během bakalářského a magisterského studia. Nejedlá i Lebriez se účastnily rozhovorů, analýz i odborných konferencí, a mohly tak sledovat celý proces vzniku společné publikace.

Čím dokázal román Bílá voda oslovit české čtenářstvo? Jak přibližovat téma náboženství a jeho historie převážně ateistické české společnosti? A co může studujícím přinést zapojení do vědeckého projektu? Poslechněte si novou epizodu podcastu De Facto.

K poslechu na [Spotify](#) nebo [Apple Podcasts](#) nebo na [našem webu](#).

<https://fsv.cuni.cz/aktuality/proc-roman-bila-voda-oslovil-ceskou-spolecnost-vyzkumnice-z-fsv-uk-zkoumají-jak>